

KVIK, kvikkere, kompetent

Af Anne-Marie Fiala Carlsen,
afca@ucl.dk

I 2014 tog UCL Bibliotekets daværende chef Tove Schmidt Rødgaard initiativ til oprettelse af en Forskerservice, 'Forskerservice', med én bibliotekar til at tage sig af forskerne i UCL (se Carlsen 2015a). Forud for beslutningen var der blevet udarbejdet en behovsrapport om 'Forsker- og projektstøtte ved UCL' (Wollbrecht [2014]). I rapporten var et af de gennemgående ønsker 1-til-1 undervisning, da flere af de interviewede forskere ikke mente, de ville prioritere at deltage på standardiserede kurser (Wollbrecht [2014], s. 26).

For at komme tættere på forskerne og samtidig få en større forståelse af, hvilke faglige udfordringer Forskerservice ville kunne supportere, understøtte og måske endda afhjælpe, blev det første års mangeartede spørgsmål og den individuelle vejledning indsamlet. Det stod meget hurtigt klart, at mange spørgsmål drejede sig om de samme udfordringer. Der var mulighed for kompetenceopbygning inden for mange forskellige områder. De ansatte i den daværende forskningsafdeling sad oftest på egen lokation, uden adgang til en af UCL Bibliotekets afdelinger og uden studerende. Flere var ikke en del af den undervisning UCL Biblioteket udbød på uddannelserne og havde derfor ikke et specielt stort kendskab til de tilbud UCL Biblioteket havde.

Denne viden, samt gentagelse af de samme spørgsmål, ledte hen til udvik-

lingen af en række af kurser, som dels blev bygget op som et progredierende forløb og dels også ville kunne tages som enkeltstående kurser. For at være spiseligt for selv den travleste forsker, blev kurserne opbygget så hver enkelt modul maksimalt bestod af to undervisningslektioner. Flere af kurserne kunne umiddelbart virke alt for banale i forhold til hvad man måtte forvente på en uddannelsesinstitution, men erfaringer fra den daglige praksis havde allerede vist, at forskeren generelt ikke havde (lige) så stor interesse i informationsvidenskab som bibliotekaren. Der var dog ingen tvivl om, at forskerne alle gerne ville lære mere om disse ting.

Udvikling af kurset

Først blev forskernes generelle spørgsmål puljet, i forhold til om de handlede om verifikation/genfinding, søgning og teknikker, referencehåndtering eller publicering. Det stod tidligt klart, at det at bruge UCL Bibliotekets egen hjemmeside til at skaffe en artikel, ikke lå først for hos mange forskere. Ej heller hjemmesider som bibliotek.dk eller Google Scholar. Ja, bevares - de var dog mere kendt, men ingen af disse forholdsvise enkle systemer var særlig udbredt som førstevalg til at skaffe adgang til artikler. I den første tid Forskerservice eksisterede, kom der en del henvendelser på, hvorfor UCL Biblioteket ikke havde online adgang til alle de vigtige tidsskrifter. Det viste sig, efter lidt gravearbejde, at mange ikke vidste, at hvis de brugte bibliotekets adgange,

når de fx arbejde hjemmefra, så havde de fuld adgang til den store mængde af licenser UCL Biblioteket betaler for. Mindre overraskende var det, at ikke alle forskerne interesserede sig specielt for søgeteknikker og mange udarbejdede referencer i hånden.

Alle disse spørgsmål, undren, samt enkelte klager det første år, førte til udviklingen af den kursusrække der skulle klæde forskerne bedre på.

For virkelig at sælge kurserne, skulle det helt rigtige navn findes. Det er altid en kunst med forkortelser, men fordi det også skulle være 'persuasivt' og helst ikke hverken kedeligt eller afskrækkende, blev kurserne døbt KVIK – Kurser i Videnskabelig InformationsKompetence (Carlsen 2015b). I daglige tale KVIK-kurser. I navnet lå ligeledes en lovning om, at denne viden kunne erhverves nemt og hurtigt.

Kursusrækken indeholder følgende kurser:

Bib.ucl.dk, Referencer, RefWorks Grundlæggende, RefWorks Udvidet, Systematisk litteratursøgning, EBSCO databaser, PubMed, Nordiske baser, Google Scholar og bibliotek.dk, Systematisk review, Tidsskrifter, Udgiv en artikel, Udgiv materiale, UC Viden.

Implementering

En ting er, at samle viden og udbyde kurser i det man ved forskerne mangler viden om.

Noget helt andet er, at få de samme forskere til at møde frem, og endda nogen gange forberedt. For at muliggøre deltagelse og samtidig gøre det så let som muligt for forskerne, blev det aftalt med forskningscenterlederne, at indkalde alle til de planlagte kurser via outlook, hvorefter forskerne selv kunne acceptere eller afvise.

Indkaldelser blev sendt ud til de 46 medarbejdere der arbejder i de pædagogisk/samfundsfaglige forskningscentre. Datoerne for kurserne blev lagt, så de forskere der havde udvist størst interesse, havde mulighed for at deltage. Efter de første tre-fire kurser blev fremgangsmåden evalueret i ledergruppen.

Der var enighed om at fortsætte med outlook-indkaldelser samt at supplere med en mail med oversigt over de kommende kurser. Kurserne blev ligeledes annonceret i nyhedsbrev fra Forskerservice. Kurserne blev primært afholdt i Odense, hvor flest forskere arbejdede.

Oversigt over afholdte kurser samt antal deltagere, august 15 - april 16

Bib.ucl.dk	Referencer	RefWorks Grundlæggende	Systematisk litteratursøgning	EBSCO databaser	PubMed	Nordiske databaser	Google Scholar og Bibliotek.dk
14	16	15	11	12	5	3	3

Afholdelse og evaluering

De første kurser blev afholdt i august 2015 og der har løbende været afholdt kurser siden. Der er indsamlet statistik frem til april 2016 (se tabel 1). Ud af de 14 kurser, har der i denne periode været afholdt otte forskellige. 24 ud af 46 indbudte deltog mindst en gang. Kurser med flest deltagere er 'bib.ucl.dk' 'Referencer' og 'RefWorks Grundlæggende', med gennemsnitligt 15 deltagere. En deltager har deltaget i alle otte udbudte kurser og gennemsnitligt har deltagerne deltaget i tre kurser.

Efter hvert kursus fik deltagerne fem korte ja/nej evalueringsspørgsmål, samt mulighed for at kommentere på kurset. Spørgsmålene var: Var kurset brugbart? Lærte du noget nyt? Fik du de færdigheder der var målet? Var formen passende? Deltog du selv aktivt? Langt de fleste deltagere svarede tilbage og stort set alle svarede Ja til alle fem spørgsmål. De fleste kommentarer gik til spørgsmålet, om de havde fået de færdigheder der var målet. Her måtte mange konstatere, at de havde fået en indføring, havde brug for yderligere opfølgning eller havde fået overblik til at gå videre på egen hånd.

Man kan altid diskutere, om kurser er en succes, når kun ca. halvdelen af de indbudte har deltaget og når der er så stor forskel på, hvor mange der har deltaget på de enkelte kurser. Men hvad er succes? Er det når forskerne får mulighed for at deltage i de kurser de føler de har brug for? Er det, at de

har fået viden og færdigheder, men måske ikke de fulde kompetencer? Er det viden om, at disse kompetencer kan der bygges videre på, i konkrete projekter, forsker og bibliotekar sammen?

For Forskerservice var den største succes, at forskerne afsatte tid til at deltage, på trods af udmeldelserne i behovsrapporten. Og en gratis benefit var, at forskerne kom til at kende til Forskerservice, hvilket har været med til at styrke samarbejdet og cementere Forskerservice som en ressource for forskere.

Nye tider

I sommeren 2016 blev fem afdelinger i Odense lagt sammen til en stor afdeling. Samtidig kom der en større omlægning af forskningsafdelingerne og strukturen for Forskerservice kom under pres pga. manglende tilknytning direkte ind i forskningsafdelingerne. Efter dette har kurserne været afholdt, når der har været efterspørgsel.

Efter en større fusion i 2018 mellem University College Lillebælt og Erhvervsakademiet Lillebælt, samt en udflytning af forskerne til fysisk placering i grunduddannelserne, har det været endnu vanskeligere at synliggøre kurserne.

I de senere år har der været et stigende fokus på publiceringsstrategi og -problematikker som fx predatory journals, men det er først i år der har været decideret efterspørgsel på et publiceringskursus. Denne type kursus, og ligeledes kurser om systematisk litteratursøgning eller review, kræver

at forskeren står midt i en problematik, og som oftest vil de søge individuel vejledning i Forskerservice, frem for at vente på et kursus. Det har ledt hen til, at Forskerservice i dag langt oftere deltager på forskningsmøder med oplæg om fx predatory journals-problematikken.

I dag er langt flere undervisere tilknyttet forskning i UCL. Det åbner op for at kunne gentage kurserne som en indføring til de kompetencer der er gode at have, i bl.a. informationssøgning, referencehåndtering og publiceringsstrategi. Med den seneste fusion er der netop i år blevet oprettet et nyt forskningsområde på erhvervsområdet, hvor det ligeledes må forventes, at undervisere herfra kan have glæde af KVIK.

Under alle omstændigheder er det vigtigt, at der fortsat er fokus på at understøtte og udvikle de videnskabelige informationskompetencer, for både nuværende og kommende forskere.

Referencer:

- Carlsen, A.F. 2015a: "Målrettet service til forskere i UCL", Uddannelsesbibliotekaren, vol. 2, s. 8-10.
- Carlsen, A.F. 2015b: KVIK – Kurser i Videnskabelig InformationsKompetence. Hentet 11/18 2019. Tilgængelig på: <https://issuu.com/forskerservice/docs/kvik>
- Wollbrecht, Tina [2014]: Forsker- og projektstøtte ved UCL : En behovsanalyse. Odense: University College Lillebælt, Bibliotek.